

מערכת הכריזה בטיסה AAL 449 מתעוררת לחיים. קול צמוק וסמכותי בוקע ממנה:

“נוסעים יקרים, בעוד מספר דקות ניכנס למרחב האווירי של ישראל. להזכירכם, זה הזמן לוודא כי הנכם ישובים במקומותיכם וחגורים בחגורת הבטיחות. השעה בארץ היעד היא חמש וחמישים דקות לפנות בוקר. אנו מתנצלים על איחור של כעשר דקות מהשעה המתוכננת, עקב אילוצי מזג האוויר. זה המקום להזכיר את האפשרות לצבירת נקודות למועדון הנוסעים שלנו...”

בעקבות ההודעה החגיגית של הטייס, תנועה ערה נרשמת בקרב 372 הנוסעים המאיישים את הטיסה.

הממושמצים, אלו שהשתדלו להישאר ישובים בציותנות עד לרגע זה, עוזבים את מושביהם ויוצאים להליכה קצרה ושאיפת אוויר צח בקרבת המחלקה הראשונה.

אלו שנבצר מהם לקום, או שזה עתה שבו מטויל שחרית, שבים להתעסק במגשי האוכל שלפניהם. מחטטים בין העטיפות הקרועות, הפחיות הריקות

והחממיות הקרות ומנסים לשווא לדוג מהן חלקיקי אוכל שירגיעו את סערת הרגשות שפוקדת נוסעים בטרם הנחיתה.

תיקי יד נשלפים מתאי המטען העליונים, למגינת לב הדיילות. בעלי חוש אסתטי מפותח פותחים במבצע ניקיון וסדר עמוק של מעין ערב פסח, בזעיר אנפין.

ילדים מטלטלים את הוריהם משנתם הארעית. הורים פולטים באוזני ילדיהם הישנים את החדשות האחרונות ואחר מאיצים בהם להירדם בחזרה. לאלו שעלו חנוטים ומעונבים לטיסה הנוכחית, אין זכר. הם ישובים כעת ברגליים פשוטות קדימה, חליפותיהם מושלכות ברישול לצידם, עניבה פרומה סביב צווארם, ומבט מזוגג מעודף שתייה חריפה בעיניהם. אחרים שולפים גומי לעיסה מחפיסה קטנה, פתרון אולטימטיבי לאוזניים סתומות בזמנים רגישים שכאלו. אלו שהיו פחות מאורגנים מראש, מחפשים תחליף לעיסה דומה, בתקווה שיעלה בידם להינצל הפעם מלחצי אוויר על חצוצרות השמע שלהם.

בין כל אלו, מתרוצצות הדיילות עם חיוכים מחוקים ושרידי סבלנות אחרונים. משיבות למקומותיהם את הנוסעים התרים אחר החלון המשתלם ביותר שיש. דורשות משכניהם למושב לדחוף את תיקי היד מתחת למושבים, וממטירות פקודות לנוסעים לשוב ולחגור חגורת בטיחות.

רק בשורה D בכיסא 16, יושב לו נוסע בודד שאינו מגלה מאום מכל אלו. אין בו ציפייה לבאות ולא ניכרת בו תזזיתיות אופיינית בדקות אחרונות של טיסה.

בעל מראה משולב יש לו. מחד, זקנו הקצר ופאותיו הארוכות המשתפלות מאחורי אוזניו, מסגירים בוודאות את זהותו היהודית. מאידך, לבושו החיצוני מעיד כאלף עדים על ארץ מוצאו - ארצות הברית. ואם תרצו פירוט מדויק יותר, מיאמי, פלורידה.

לבוש הוא בחולצה פולו, מכנסיים רחבים בצבע בז', כובע קסקט שחור עם צעקה רקומה של קבוצת משחק.

והוא יושב בין שלושת ילדיו, מתוח ודרוך כקפיץ. גם אם ירצה לשנות

תנוחה, לשפר מנח, או אפילו לבצע כמה סיבובי ראש שבכוחם לשחרר כמה שרירי צוואר וכתף דואבים ותפוסים, נבצר ממנו.

מימינו יושב בכורו בן השמונה. ראשו שעון על כתפו. ידו מלופפת על זרוע אביו, ונשימותיו עמוקות, איטיות וקצובות. גם בתת ערות זה, הוא מוודא כי אביו נשאר צמוד אליו.

משמאלו יושבת בתו בת השש. ראשה נפול קדימה, שומט עימו את סבך תלתליה. הוא מנסה מדי פעם למרכז את ראשה או אפילו להטות אותו לצידו, ולא עולה בידו. תמיד חוזר במרדנות קדימה. לבסוף הוא מחליט להניח לו. ינוע ראש ביתו במסלולו העצמאי ויתפזרו תלתליה כרצונם.

שני מושבים ממנו, יושב בנו הקטן בן השלוש ועיניו עצומות. נכון יותר, עומד על רצפת המטוס, ומניח ראש שזה עתה גזוז את שיערו לראשונה, על המושב.

בתור בנו הצעיר הזקוק להגנת אביו יותר מכולם, אמור היה להימצא הכי בקרבתו, לכאורה. עוד נדבך לא הגיוני בכל הנסיעה הלא הגיונית הזו. אחת עשרה שעות וחמישים דקות של טיסה ישירה ממיאמי לתל אביב, לא מצליחות להקהות את ערבות השיא שלו.

הנוף הכחול הנשקף מבעד לחלון אינו לוכד את מבטו ולא מעורר בו כל השתאות. ברגע אחד עיניו נעוצות במפה הממוחשבת המוצגת לפניו. בריכוז הוא עוקב אחר מסלול הטיסה שלהם. מחשב גובה, מרחק, מזג אוויר וזמן טיסה שנותר. וברגע הבא, הוא חוזר לבחון את ילדיו. הגם שהם מצויים באותה התנוחה שעה ארוכה, הוא חוזר וסופר אותם בעיניו. יותר בשביל להרגיע את עצביו המתוחים.

כל נוסע שמתרומם מכיסאו או שחולף על פניו במעבר, זוכה למבט חשדני ממנו. בשבע עיניים הוא עוקב אחר כל תנועה ותנועה שלו, עד שהלז מסתלק משדה ראייתו.

הוא שב ובוחן בתשומת לב את תווי פניהם של הנוסעים המצויים ברדיוס הקרוב, האם אחד מהם עתיד להפליל אותו בקרוב?

הוא משתחרר בעדינות מלפיתת היד של בנו בכורו, מתרומם ממקומו

ומשיב את בנו הקטן במקומו. חוגר אותו, מעביר לטיפה על לחיו. אחר חוגר את אחיו ואחותו. את עצמו הוא שוכח לחגור משום מה.

אין הוא מורגל בטיסות אוויריות, כי הרי ימאי וספן הוא מבטן ומלידה, ומרכז פעילותו מתקיים בעשרים השנים האחרונות במימיו הכחולים והאינסופיים של האוקיינוס האטלנטי.

ודווקא בשל כך, שמיעתו מחודדת ביותר והוא מסוגל לזהות את ירידת רעש המנועים, לחוש את הקטנת הדחף, ובעיקר להרגיש את גוף המטוס שנוטה מעט קדימה, לכיוון מטה. שינוי הזווית הוא קטן מאד, מעלות בודדות - אבל מורגש.

המטוס הולך ומוריד גובה.

הנוף הכחול מתחלף בפיסת אדמה שהולכת וגדלה. בתים קטנטנים נבנים עליה לפתע. הם הולכים וגדלים, וגם כבישים מתפתלים ביניהם כבר יש. ועליהם גם נוסעות מכוניות. כמו תמונה שהולכת ומתבהרת, הוא צופה החוצה וחש שמעיו מתהפכים בקרבו.

וכי מה הפלא, אם עד לפני ארבעים ושמונה שעות לא חלם על טיסה לישראל בעשור הבא. ואם עד לפני עשרים וארבע שעות, עוד לא היה בידו אפילו כרטיס טיסה אחד.

לא ייאמן אילו תמורות ותהפוכות יכולות להתרגש על משפחה בתוך יממה אחת בלבד.

גלגלי המטוס נוגעים בקרקע. מחיאות כפיים סוערות נותנות את החתימה הסופית ומבהירות לו כי הטיסה הסתיימה ברגעים אלו. הם הגיעו. עכשיו זה רשמי. הם בישראל.

•

בני סטיינברג מכתף את תיק היד ומתקדם בתור העמוס אל דלת המטוס. משם חוצה את השרוול הארוך ומתקדם אל עבר הטרמינל.

שריריו דרוכים כפי שלא היו מעולם. אגרופיו קמוצים והוא שולח מבטים חפוזים קדימה, אחורה ולצדדים. שלושת ילדיו חשים במתיחותו ובעצבנותו הגוברת, והם נצמדים אליו בחזקה.

כמה מטרים לפני הגבול, הוא מאט את פסיעותיו, כאילו כדי להרוויח זמן אם יצוצו סיבוכים ברקע. הכול פתוח, והוא חייב להיות מוכן לרע מכול.

כמו בהילוך איטי בצילום, הוא עובר את המטרים הבודדים עד למעבר הביקורת. לוחש פסוקים לשמירה, מעמיד מבע פנים שאנן, ושולף מכיסו ארבעה דרכונים.

נשימתו נעתקת כאשר האיש במדים בתוך זכוכית משוריינת נוטל אותם לידו ומעיין בהם. בוחן את פניו ומשווה לתמונה שבידו. ממנו, הוא עובר לבחון את פניהם של ילדיו ומשווה לשמות ולתמונות המופיעים אצלו.

"ה' אלוקים זכרני נא וחזקני נא, אך הפעם הזה..." משום מקום מתגלגלת על לשונו תפילתו של שמשון, בטרם הפיל עליו ועל הפלישתים את עמודי התווך של הבניין.

הוא לא רוצה להגיע לפסים פיזיים בהם יאלץ להשתמש בכוח הזרוע. אבל אם זאת תהיה ברירתו היחידה, הוא לא יהסס לנקוט אותה. עיניו נעצמות. כאילו מבקשות שלא לראות את השוטרים שיקיפו אותם בדקות הקרובות. ידיו מצמידות אליו את ילדיו, מבקשות לגונן עליהם בטרם יילקחו ממנו, והוא בכלל לא יודע מתי יזכה לשוב ולראותם שוב...

שפתיו לוחשות תפילה. מהרגע הזה חשש יותר מכול. האם יצליח לעבור את הגבול מבלי להיתפס?

לאחר דקה ארוכה שנדמית לו כנצח, הוא שומע את האיש מולו במכשיר הכריזה, מבקש ממנו ליטול מידו את הדרכונים ולהתקדם.

ופתאום, זה קורה לו.

נשמתו שבה לסדר. הלחץ שנכלא בין צלעותיו, מתפוגג לו. הוא מביט הלום בשוטר שבן רגע הפך לאיש חסדו, וחיש הוא מתעשת. שוב סופר את ילדיו בעיניו ומאיץ בהם להתקדם. מהר, לפני שחלון ההצלה שנפתח להם, ייטרק היישר בפרצופם.

ממעבר הגבול הם נכנסים לטרמינל.

קרוסלת מזוודות ענק נעה לה בשלווה. מסיעה אל הנוסעים עוד ועוד

מזוודות שזה עתה הגיחו היישר מבטן המטוס. עגלות ברזל פזורות באולם, בטרם תועמס עליהן הכבודה, על כל משקלה.

הנוסעים עומדים קרוב וסוקרים כל מזוודה ומזוודה שחולפת על ידם. כשהמזוודה שלהם מתקרבת עם סימן ההיכר שבו סומנה - סרט צהוב או אדום וכדומה, הם שולחים זוג ידיים וממהרים לתפוס אותה, בטרם יאלצו להמתין לסיבוב הבא, עד שתחזור אליהם.

בדממה חוצים בני וילדיו את אולם המזוודות וממשיכים קדימה.

אין להם מה לחפש פה. אפילו מזוודה אחת מכל אלו, לא ממתינה שיבואו לאסוף אותה.

בחיפזון הגדול שבו עזב את ביתו, הוא לא הספיק אפילו לארוז לילדיו בגדים למחר. ובטח שלא לשבועות הבאים. בחוסר כול, ברחו הם מביתם ומעיר מולדתם.

הם יוצאים אל אולם קבלת הפנים.

גם אותו יש לעבור במהירות. לא טוב להם עשרות זוגות העיניים שלוטשים על הנוסעים החדשים. בכלל, כמה שיותר מהר להתנדף מהשטח ההמוני הזה ומבלי להותיר עקבות. ככה טוב.

הוא הרי יודע היטב שנתב"ג הוא בין שדות התעופה היותר שמורים בעולם, אם לא השמור מכולם. תמיד יכולים לצוץ מאחוריו מאבטחים סמויים בדמות נוסעים תמימים שיחלו לסבך אותו עם שאלות.

ידיו אוחזות בחוזקה את ילדיו כאשר הם עוברים את הדלתות זכוכית ויוצאים אל הכביש הסמוך לכניסה.

קור של שחרית פוגש בהם ומעביר צמרמורת בעצמותיהם. שיניהם נוקשות זו לזו.

הוא בוחן את שיירת המוניות הצמודה לשפת המדרכה. עובר אחת אחת, משרבב ראש וסוקר את הנהגים. תר אחר תווי הפנים הכי פחות מחשידים בעיניו.

הראשון נפסל, גם השני וגם השלישי, הוא בעצמו לא ממש יודע למה. סוג של אינטואיציה שקשה להסביר.

הנהג הרביעי עומד בקריטריונים המחמירים. אולי השיער המאפיר והקמטוטים מסביב לעיניים מוסיפים לו נקודות זכות, אין לדעת. כך או כך, הוא פותח את הדלת של הספסל האחורי, מזרז את ילדיו להיכנס פנימה, טורק את הדלת. פותח את הדלת הקדמית ונבלע בפנים.

“פליז (בבקשה), טייק מי טו דה כותל המערבי אין ג'רוסלם (קח אותי אל הכותל המערבי בירושלים)“.

הנהג מהנהן בראש, מסובב את ההגה שמאלה, משתלב בתנועה ותוך דקות ספורות עוזב את שטח שדה התעופה.

•

מרחוק נגלה אליהם הכותל המערבי במלוא הודו והדרו.

בתחושות מעורבות הם קרבים אליו. כה רבות שמעו ילדיו על המקום הקדוש הזה, אך מעולם לא זכו לדרוך בו. הוא מסמן לילדיו להמתין לו ברחבה, ליד המחיצה. חלילה לנתק עימם קשר עין או להפריד ביניהם.

הוא רק ייגש קרוב קרוב, יניח יד אחת, אולי שתיים, יעצום עיניים חזק, ויצעק בלחישה את הסערה שרותחת לו בלב.

בשונה מילדיו, הוא כן ביקר פה לפני מספר שנים, במסגרת נסיעה בת שבועיים ימים שקיבל מטעם הארגון “ג'ואיש וורלד”. עם תרמיל עמוס בתקוות וכמיהות לשנים הבאות, הגיע הנה. אם רק היה יודע את שעתיד להתרחש בעוד שנים אחדות, היה מרעיד שערי רקיע בתחנוניו.

אבל הוא לא ידע. לא חלם אפילו.

האבנים סדוקות וקרירות למגע. יונים לבנבנות מסתרות בנקיצי הסלע ומביטות בו מלמעלה. שמש חורפית מאירה בקרניים בודדות על הדמויות שעומדות בכפיפות קומה ומשיחות ליבן בתפילה.

ושוב, הוא חש כמו בחלום. אז איך בעצם הוא הגיע לכאן? ואיזו מציאות אכזרית היא זו שזרקה אותם כה רחוק מביתם?

הוא מסב פנים לאחור ומחפש. ילדיו מביטים בו מאחוריו. עומדים בדיוק באותו המקום שהשאיר אותם. הוא חוזר להתרכז במילותיו. מתחנן על ילדיו ביחד, ועל כל אחד לחוד.

יש הרבה על מה לבקש, הרשימה ארוכה, אבל לא כעת. אסור לו להותירם בלי השגחה.

הוא נושק לאבנים הקרירות, מרים מבט אחרון מעלה, ונפרד. הולך לאחוריו כשפניו מופנות קדימה.

הם יוצאים לרחבה. ילדיו מקיפים אותו בטבעת הדוקה. הוא עומד אובד עצות ומביט לצדדים. מנסה לחשב את צעדיו ומתקשה. רק לפני שעות ספורות הוא ירד מהמטוס. בלי מזוודות, בלי בגדים לו ולילדיו, בלי ארוחות ובלי תוכניות לעתיד. ככה, איך שהוא. תפס את ילדיו וברח. וכעת, הוא עומד ותוהה לאן יפנה מהמקום שבו הוא עומד.

"אבא, אני רעבה", הבת שלו מושכת במרפקו. "גם אני", מצטרף הקטן ומושך אליו את התרמיל. פותח ומחטט בין שאריות המזון שנותרו בו.

רוח קרה מתחזקת וטיפות גשם מרטיבות את פניהם. אם רק היה מכיר מעט את האזור, אם היה יודע לאן לפנות מפה...

"סליחה, אתם זקוקים לעזרה?" הפניה הבאה צדה את תשומת ליבו. הוא מסובב ראש ומבחין ביהודי כפוף מעט, עטור זקן מאפיר שמביט בו בעיניים מאירות.

כן, הוא זקוק לעזרה. להרבה עזרה.

"הגענו היום ממיאמי", הוא מנסה לסדר את המילים על הלשון בשפתו. מה יסביר? איך ניתן בכלל להסביר?

האיש מולו מהנהן באכפתיות ועובר לדבר בשפתו, למרבה הרווחה. "ומקום לארוחת צהריים, יש לך?"

הוא מניע ראש מצד אל צד. הלוואי.

"ומקום לשינה..."

שוב הראש נע לימין ולשמאל.

אין לו דבר מכל זה, לא תוכניות להווה ולא לעתיד. לאחר שהעבר קרס אל תוך עצמו כמו בניין המגורים בן שתיים עשרה קומות בסרפסייד, בפרוור מיאמי, בשעתו.

האיש מולו מעביר מבט מלטף על ילדיו. בחושיו הוא קולט את חוסר האונים שנוטף מכל תנועה ותנועה שלהם. הללו, מחזירים לו מבטים חשודים וממהרים להיצמד אליו בפחד.

לא, האיש לא יפקיר אותם כך בגפם, לבדם ברעב ובקור, בבדידות ובאין כול הזה.

”בבקשה”, הוא מפציר בהם. מרים יד ומצביע. ”אני גר לא הרחק מכאן. שבע-שמונה דקות הליכה. אודה לכם מאוד אם תבואו להתארח אצלנו”.